

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΝ ΕΛΛΕΙΡΡΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Η. ΗΓΓΡΑ

Ἐπιτομὴ συν. προσπ. φ. 5. Διὰ τὸ ἔξωτ. 5 50 μετὰ τοῦ Ἱεροφάνου καὶ Πιπίου
ΕΤΟΣ ΙΣΤ'.—Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Δεκεμβρίου 1894. ΑΙΨΘ. 19.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΙΝΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Ἐπὶ τὸν πάλαι ὕδατα, τὰ ἕκαστα κινόμενα ἐν ὁρείᾳ παρὰ τῶν προβάτων ἐγένοντο ἀμνοὺς μετὰ μελαίνων τριγῶν, οὕτως ἐγένετο ἐν τῇ Χαλκιδικῇ τῆς Θράκης, ἔπειθ' ἐπὶ τὰ πρόβατα ὅταν ἐπιπὼν ὕδωρ ἐκ τῶν καλουμένων ψυχρῶν ποταμῶν ἔτεκον μαύρα πρόβατα. Καὶ ἐν τῇ Ἀθαντίδι ἦσαν δύο ποταμοί, ὧν τὸ μὲν τὸ ὕδωρ κινόμενον παρὰ ὄχθυσμένων προβάτων παρήγαγε λευκὰ τριγὰς ἀμνοὺς, τοῦ δὲ παρήγαγε μελαίνας. Φαίνεται ὅτι ὁ Σαλμανδρος ποταμὸς τῆς Τρωάδος ἐποίει ξανθοὺς ἀμνοὺς, δι' ἧπερ καὶ ὁ Ὀμηρος καλεῖ τούτων **Ξάνθων**, (Ἄριστ. πρὸς βλ. 23). Τὰ δὲ ἄνω στρώματα τῶν ὑδάτων τῆς Θαλάσσης, τῶν ἡρεῶν καὶ ποταμῶν εἰσὶν ἀλμυρότερα καὶ θερμότερα.

Περισσότερον βλάπτεται ἡ ὑγιεινὰ ἐκ τῆς πόσεως διαφόρων ὑδάτων, καὶ ὀλιγότερον βλάπτεται ἐκ τῆς βρώσεως διαφόρων φαγητῶν.

Ὅσοι ἔχουσι φθειρας (ψείρας) καὶ μεταβάλλουσι πόσιν διαφόρων ὑδάτων, οὗτοι ἀποκτῶσι πολλὰς φθειρας (Ἄριστ. πρ. Α, 16).

Τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ ἐὰν ἦνε ψυχρὸν δὲν πίνονται ἐὰν ὅμως θερ-

μανθῆ γίνεται πόσιμον και ὅταν ἀκόμη ψυχρανθῆ ('Αριστ. προβ. 2 Γ'). Ὡσαύτως τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ γίνεται γλυκύτερον ἐὰν ἢ ἀπόρρυτων (ρέη).

Τὸ ὕδωρ ἐὰν κινῆται φαίνεται ὀλιγώτερον λευκόν διὰ τοῦτο και ἢ θάλασσα ἐν τρικυμία μελανῆ φαίνεται.

Ὅσα ὕδατα δὲν βράζουσι τὰς τροφὰς καλῶς καλοῦνται **ἀτέροσιμα και σκληρὰ**, εἰσὶν δυσκοιλια.

Τὸ **βρόχειον ὕδωρ** εἶνε ἐλαφρότατον, γλυκύτερον και λεπτότατον. Ἀλλὰ σῆπεται ταχύτερον παντὸς ὕδατος, και πέρχει ὀσμὴν δυσάρεστον. Πινόμενον παρέχει κικηὴν ὀσμὴν, ἐπιφέρει **βρογχίτις** (βρογχίτιδα) και βρυφονίαν, εἶτι βλαβερότερον εἶνε τὸ ὕδωρ, τὸ προερχόμενον ἀπὸ χιόνος και κρυστάλλου.

Τὸ πεπηγὸς ὕδωρ ἐὰν τακῆ και εἶτα μετρηθῆ παρέχει βάρος ὀλιγώτερον. Τὸ γεγονός τοῦτο μόνον οἱ πειραματικοὶ φυσικοὶ δύνανται ἐξηγήσαι. Τὸ τοιοῦτο ὕδωρ ἐστὶν ἐπιδημιῶδες εἰς τὴν υγιείαν και ἀναρμόδιον πρὸς πᾶσαν χρῆσιν.

Ὅσοι πίνουσιν ὕδωρ ποτάμιον ἀποτελούμενον ἐκ τῆς εἰς ἐν ροῆς πολλῶν και διαφόρων βυζύκων ἐκ πηγῶν ἢ ποταμῶν, ἢ ἀπὸ λίμνης, ἐν ἢ ῥέουσι διάφοροι ποταμοί, και ἀπὸ πηγῆς διὰ μακροῦ ὕδραγωγείου, οὗτοι ὑφίστανται λιθιῶσεις, στρεγγοῦριαν, νεφροίτιδα, ἰσχιάδα και κήλην. Ταῦτα τὰ ὕδατα μένοντα ἀγγεῖα, ἐναποθέτουσιν ἴδιν και ἐνίοτε ψάμμον.

Διὰ τοῦτο ἐπηυξήθη πολλαχού παρ' ἡμῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν πασχόντων ὑπὸ ψαρμιάσεως. Τὸ ἐν Ἀθήναις πόσιμον ὕδωρ ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν και διαφόρων πηγῶν και ὁσημέραι διοχετεύονται τοιαῦτα ὕδατα. Εἰς τοῦτο ἀποδοτέον τὴν ἐπικρατοῦσαν ψαρμιάσιν εἰς Πάτρας και εἰς Τρίπολιν, διότι εἰς τὸ ἀρχικὸν ὕδωρ τοῦ ὕδραγωγείου ταῦτης τὸ ἐκπηγάζον ἐκ βράχου, διοχετεύεται τὸ τῶν κήπων λεγόμενον, ἐνθα λιμνάζουσι ὕδατα και χύνονται ἐκτὸς τοῦ ὕδραγωγείου συμμιγνόμενα μετὰ τῶν ἀρχαίων φρεάτων. Καὶ τοῦ Πειραιῶς τὸ ὕδωρ ἔρχεται συλλεγόμενον ἐκ διαφόρων ἐλαδῶν πηγῶν και κατέστη παραγωγὴν ψαρμιάσεως. Οἱ Παλαιοὶ Πειραιεῖς ἐλάμβανον τὸ ὕδωρ μακρόθεν ἐξ ὄρεινης πηγῆς τοῦ Διαφίου, σφίεται δὲ πολλαχού τὸ ὕδραγωγεῖον τοῦτο.

Τὸ πεπηγὸς ὕδωρ, εἶτε ἀπλόν, εἶτε μεμιγμένον μετὰ σακχάρου και ἄλλων ὑλῶν ἐσθιόμενον ἐπιφέρει ἐνίοτε βλάβας ἐν τῷ στομάχῳ και ἐρ' ὄλου τοῦ νευρικοῦ συστήματος και αὐτῶν τῶν θάνατον.

Ἐπίσημός τις τεχνήτης εἰργάζετο ἐν τῷ Παλατίῳ τοῦ βασιλέως τῶν Γάλλων Λουδοβίκου ΙΣΤ', κατασκευάζων σιδηροῦν ἄρμαριον ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Βασιλέως, ὅστις, ἵνα φιλιδώρηται τοῦτον, ἔδωκε και ἔρχεν ἐν παγωτόν. Μετὰ τὴν βρώσιν τοῦτου ὁ τεχνήτης ἀπέθανεν. Ὁ θάνατος ἀπεδόθη εἰς δηλητήριον παρὰ τοῦ Βασιλέως. Ὅταν ἐγένετο ἡ τρομερὰ ἐκείνη ἐπανόστασις και ἐρονεῖθη ὁ Βασιλεὺς κατηγορήθη μετὰ τῶν ἄλλων ἐγκλημάτων και διὰ τὸν θάνατον τοῦτου. Ἡ θύνησυνέλευσις ἐκείνη παρεχώρησε μισθὸν εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ τεχνήτου.

Πολλάκις τὸ παγωτόν γευόμενον ἀπροσέκτω; ἐπέφερε νόσον και θάνατον. Ὅρα συνεδ. υγιεινῆς περὶ πόσεως και βρώσεως ψυχρῶν.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐδόξαζον, ὅτι τὰ ἀστραπαῖα και τὰ κεράνια ὕδατα, τὰ ὅποια βροχάδην πίπτουσιν, εἰσὶν εὐκλῆ, ζωογονοῦντα τὴν βλάστησιν, (Πλουτ. συμπ.) και ἀλλαχοῦ λέγει (αἶτ. φυσ. θ) τὰ μετὰ βροντῶν και ἀστραπῶν πίπτοντα ὕδατα ζωογονοῦσι τὴν βλάστησιν, τ' αὐτὰ λέγει και ὁ Γαληνός: Ἰββεβαίωθη νῦν ὅτι ὁ ηλεκτρισμὸς ζωογονεῖ τὴν βλάστησιν.

Ἦνε ἀρχαῖοθεν γνωστὸν, ὅτι δὲν πρέπει τις ὕδατος πίνῃ διάφορα ὕδατα· τὸ αἴτιον εἶνε ὅτι ἐπιγίγονται βλάβαι γαστρικαί, σπληνικαὶ και ἥπατικαὶ και ὑποδιελείπων πυρετός. Τοῦτο και ὁ Ἀριστοτέλης λέγει (πρ. Α. 13) «τὸ τὰ ὕδατα μεταβάλλειν νοσῶδες φασὶν εἶνε».

Ὅταν τις ὑφίσταται πυρετόν δεῖ πίνειν ποτόν κατ' ὄλιγον και πολλάκις.

Τὰ ὕδατα τὰ ἐλάδη, στάσιμα και λιμνώδη, πινόμενα ἐπιφέρουσιν ὄψιν ἀχρουν, και νοσηρὰν διάρρειαν πρὸς διαλείποντα πυρετόν και σπληνας παράγουσι και καθιστῶσιν τοὺς ὄμους και τὰς κλείδας τοῦ θώρακος ἰσχνάς· εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι πολυπύργοι και δυσκοιλιοὶ και δυσχεροὶ καθαριζόμενοι. Οὗτοι μὴ βί-

Ἡ συνεχὴς χρῆσις βλάπτει νεφροὺς, καρδίαν, ἥπαρ τοῖς διατεθειμένοις.

Χρῆσις βιομηχανική.

Κατὰ τῆς ὀξεινώσεως οἴνου. Δόσις ἐν πάσῃ ἀπὸ 7—8 κόκ. σαλικυλλικῆς σόδας ἢ σαλικυλλικοῦ ὀξέως ἐμποδίζει τὴν ζύμωσιν τοῦ γλεύκου.

Πάντες σχεδὸν οἱ εὐρωπαϊκοὶ οἶνοι ἔχουσι σαλικυλλικὴν σόδαν πρὸς διατήρησιν ἐκ τῆς ὀξεινώσεως· ἀρὰ οὗτοι εἰσὶν ἐπιβλαβεῖς τῇ ὑγιείᾳ.

Καὶ τὸ εὐρωπαϊκὸν γάλα ἔχει σαλικυλλικὴν σόδαν.

Ἡ τῶν Παρισίων Ἀκαδημία ἀπηγόρευσε τὰ ἐδώδιμα ποτὰ, τὰ ἔχοντα σαλικυλλικὴν σόδαν.

Ὅρα καὶ ἄλλα ἐν τῷ «Φοῖβῳ» ἔτους Δ'. 22. Β'. 110, καὶ Θ'. 74.

~*~*~*~

Παρὰ τοῖς ἀρχαιοτάτοις ἦσαν πολλὰ φάρμακα γνωστὰ καὶ ταῦτα ἐχρῶντο κατὰ διαφόρων νόσων. Μεταξὺ τούτων ἐστὶν ὁ τεχνικὸς σιδήρος ἢ ὁ ἰός (σκωρία), ὅστις ὠφελεῖ κατὰ τῆς στεριώσεως. Ὅταν ὁ Ἰφικλος, υἱὸς τοῦ Φυλάκου καὶ ὁ Κλυμένης, ἐπληρώθη βαρέως εἰς τὰ γεννητικὰ μόρια διὰ μαχαίρας ὑπὸ τοῦ πατρὸς του, κήπτοντος ξύλου, καὶ ἀνίκανος εἰς τεκνογονίαν κατεστάθη, ἐθεραπεύθη ὑπὸ τοῦ Μελάμπους τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀμυθάνου διὰ τοῦ ἐξῆς Ουαρμασίου τρόπου. Ἐὐρὼν ὁ Μελάμπους τὴν τὸ τραῦμα προξενήσασαν μάχαιραν, ἣτις ἦτο ἐμπηγμένη εἰς ἱερὰν τινα ἄρῶν, ἔξυτε τὸν ἰόν (σκωρίαν) αὐτῆς, ἐν ἀναμιγνύων μετὰ οἴνου ἔδιδεν ἐπὶ δέκα ἡμέρας εἰς τὸν Ἰφικλον πίνειν· οὕτω ὁ πρὶν ἀνίκανος ἐγένετο πρὸς παιδοποιεῖαν ἐπιτήδειος.

ΠΑΝΤΟΙΑ

ΕΜΦΥΛΛΙΣΜΟΣ ΖΩΩΝ ΚΑΙ ΚΤΗΝΩΝ.

Ἐξ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς επικρατεῖ ἰδέα ὅτι ἡ διαρκὴς τροφή ἐκ τῆς σαρκὸς ζώου τινὸς παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰς συμβατικάς καὶ ἠθικάς διαθέσεις αὐτοῦ· οὕτω τὰ διαρκῶς τρεφόμενα παι-

Χρῆσις ἀνὰ ἐν καὶ σπέρμας πρὸ τοῦ ὕπνου.

Ἐὰν ὁ πάσχων εἴνε κρίσεως αἱματώδους καὶ θερμῆς πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ τὰ διεγερτικὰ, τὰς πολὺ θρεπτικὰς τροφὰς τὸ κρέας, τοὺς ἰχθῦς, τὸ αὐγοτάραχον, τὸν οἶνον.

Νὰ πίνῃ λεμονιάδας καὶ ἄλλας δροσερὰ ποτὰ. Νὰ ποιῇ λουτρὰ ἐλόσσωμα θερμὰ· νὰ πλένηται εἰς τὰ μέλη ψυχρῷ ὕδατι.

Τὰ κατὰ τῆς στερματορραίας φάρμακα εἰσὶν τὰδα· ὄπιον, κηροπλάσμι, ἐμετικὰ κάρικα, ἡ ἐρισουβώδης σήκαλη, ἐθθαλλεῖα, λουπουλίνη, βρωμιούχον ποτάσιον, ὑδροῦχος χλωράλη, ὑπερχλωροῦχος σιδήρος. Τὰ τονικά τῶν νεύρων, ἠλεκτρισμός, κτλ.

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Σαλικυλλικὴ σόδα.

Ἰνεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς ἀναπνοῆς καὶ ὄχι ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῶν νεύρων καὶ τῶν μυῶν.

Συνεχῶς λαμβανομένη φέρει φλόγιωσιν τοῦ στομάχου, δίψαν, ἐμετὸν, καὶ ἀίσθησιν στομαχικῆς καύσεως.

Χρῆσις. Ἐσωτερικῶς κόκ. 20 διαλελυμένους ἐν ὕδατι δραμ. 20 τῇ προσθήκῃ 2 σταγ. ὑγρᾶς ἀμμωνίας· λαμβανομένη κατὰ 2 ὥρας ἀνὰ μίαν κωταλίαν.

Ἐξωτερικῶς εἰς ἀλοιφὴν δρ. 1· ἀλοιφῆς σπέρμακίτου δρ. 4, ἀμμωνίας στάγμ. 2, λίαν ὠφελεῖ κατὰ τοῦ ἀρθρίτου, σπασμωδικῶν ρευματισμῶν, καὶ κατὰ τοῦ στρεφθαύχενος, ἐσωτερικῶς ὠφελεῖ κατὰ τῆς ρευματικῆς ὀφθαλμίας.

Καθημερινὴ δόσις μέχρι 1 δραμ.

Εἶνε δὲ ἐμμηνεχωγίαν καὶ ἐκτριπτικόν.

δια ἐκ γάλακτος αἰγῆς καθίστανται ἰδιότροπα, (καπριτζιόζα) ἔχοντα ἁπλοῦς τῆς ἰδιοτροπίας τῆς Κάπρας· (Κάπρα γὰρ καλεῖται ἡ αἰγί). Καὶ πᾶσα θηλάστρια διαρκῶς θηλάζουσα νήπιον μεταδίδει διὰ τοῦ γάλακτος αὐτῆς τὴν αὐτῆς ἰδιότητα, ὡς μεταδίδει καὶ ἄλλοις διὰ τοῦ γάλακτος. Ἡ συρλιδικὴ μεταδίδει συρλιδική, ἢ ἐξανθηματικὴ ἐξανθήματα, ἢ φθισικὴ φθίσειν κλπ. Ἄλλὰ καὶ ἐκάστου ὄργανου τοῦ σώματος ἡ διαρκὴς βρώσις μεταδίδει εἰς τὸ ὄργανον μέρος τοῦ διωργανισμοῦ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐναποτίθεται, καὶ αὐξᾶται αὐτῶς ὡς ὄγκος καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ π. χ. ὁ τρώγων συνεχῶς σπλῆνα, ἀποκτᾷ αὐξάνειν τοῦ σπληνός, ὁ ἥπαρ ἥπατος, ὁ καρδιάν καρδίης, ὁ ἐγκέφαλον ἐγκεφάλου, καὶ ἕκαστον ὄργανον διατίθεται κατὰ τὴν ἰδίαν ἰδιότητα π. χ. ὁ τρώγων ἐγκέφαλον ἐχθύος, ἀρνίου, λαγωῦ κλπ. λαμβάνει ἀναλόγους ἐγκεφαλικάς διαθέσεις.

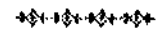
Διὰ ταῦτα διὰ τὸν θερμῶδη ἄνθρωπον οἱ ἀρχατοὶ ἔλεγον ὅτι γάλα θέρειν ἔθραζε ταῦτον. (Ὁ Ἀπολλόδωρος Γ. λέγει ὅτι τὸν Ἀχιλλεῖα ἔθραζον ἀνέθραξεν ἐκ σπάζων λιόντων καὶ ἀγρίων σῶν καὶ μισοῦ ἀρκτοῦν)

Οἱ τρώγοντες διαρκῶς βόειον κρέας καθίστανται ρωμαλέοι ὡς οἱ βόες. Οἱ τρώγοντες διαρκῶς χόρτα καθίστανται ἥπιοι καὶ εὐάγωγοι κλπ. Πολλὰ τοιαῦτα ἀποτελέσματα παρατηροῦνται εἰς τὰ διάφορα κλίματα, καθ' ἃ καὶ ἰδίαι τρώγμοι ὕλαι εἰσι πρὸς τροφήν τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τὰ βάρεια, ὡς ἐν τοῦ κλίματος τρώγουσι πολὺ βόειον κρέας καὶ πίνουσι πολὺ βόειον γάλα διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι εἰσὶν ἰσχυρότεροι καὶ ρωμαλεώτεροι τῶν τῶν θερμῶν κλιμάτων. Οἱ ἥπιοι καὶ οἱ ἀθληταὶ ἔτρωγον βόειον κρέας ἡλιετωμένον, ἵνα γίνωνται ρωμαλέοι. (Ἴδε Συνεδρ. Ἰγνιενίου σελ. 120 καὶ Φισίον ἐπιτ. Α. σ. λ. 179.)

Φαίνεται ὅτι κατὰ παντοχάσαν προχόσιν ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς παρ' ἡμῖν πεπειραμένοις ποιμέσι καὶ ἡ ἰδέα ὅτι ἡ διαρκὴς εἰσαγωγή μέρους αὐτοῦ ζώου τινός εἰς τὸ σῶμα προβάτου ἢ αἰγῆς μεταδίδει εἰς τὸν διοργανισμὸν τοῦ σώματος τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς διαθέσεις τοῦ ζώου ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ ὄστων.

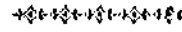
Ὅστω λοιπὸν οἱ πεπειραμένοι παρ' ἡμῖν ποιμένες ἵνα κατὰ στήσουσι κριὸν ἢ τρώγων ζωκρὸν καὶ ἀτιθήσαστον, ἢ πρόξον, ἢ παρῆγοντα πρὸς βρώσιν κρέας νόστιμον, ἐμπήγουσιν ἐντός τοῦ μηροῦ ὄστων ζῶον κατὰ τὸν σκοπόν. Ἴνα πέρδικος γίνεταί εὐκίνητον, ἀνήμερον καὶ παρέξον κρέας νόστιμον ἐκ λύκου γίνεταί ἀπρόσβλητον ἐν τῷ λύκῳ ἀλλὰ τὸ κρέας τοῦ τοιοῦτου εἶναι ἀνάστον

ἐκ λαγωῦ γίνεται δειλὴ καὶ παρέχει κρέας νόστιμον· ἐξ ἀλώπεκος γίνεται πονηρὸν καὶ κακῆς γεύσεως κρέας παρέχει κλπ.

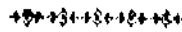

ΠΑΝΤΟΙΑ ὙΓΙΕΙΝΑ

Συνήθως ἡ καταρροὴ προέρχεται ἐκ ρεύματος αἵρος προεβάλλοντος αἰφνυδίως τὸ πρόσωπον ἰδίως ὅταν ἀνοίγῃ αἰρὸς τὴν θύραν καὶ προσβάλλεται ἐκ ψυχροῦ αἵρος. Πρὸς προφύλαξιν λοιπὸν ἂν μέλλῃς ἀνοίξαι τὸ φύλλον τῆς θύρας ἐκκλινὸν τὸ πρόσωπον πρὸς τὰ ὀπισθεν καὶ εἰτα ἐξελεθε ἢ εἰσελεθε.

Ἐσχάτως ἀπεδείχθη πειραματικῶς, ὅτι τὸ αἷμα τῆς ἐγίδνης εἶνε ὀξὺ δηλητήριον, ὅταν ἐγγύνηται δι' ἐνέσεις ὑπὸ τὸ δέρμα κυνός ὡσαύτως καὶ τὸ αἷμα τοῖς ἐγγέλυος ἐγγυόμενον παρέχει ταχέως τὸν θάνατον· τοῦτου ἕνεκα οἱ τρώγοντες ἐγγέλει ἐρείλουσι νὰ σφίξωσι ταύτας καὶ διὰ προσκοῦσας πιέσεις νὰ ἐξάγωσι τὸ αἷμα καὶ νὰ πλύνωσι καλῶς τὴν σάρκα. Εἰς τὸ ἐνυπάρχον αἷμα ἐν τοῖς τριχοειδέσι ἀγγείοις τῆς σαρκὸς ἐχθύνει· πρέπει νὰ ἀποδοθῶσι τὸ δὺσπιστον τῆς βρώσεως, ἢ διάρροια κλπ. ἄπερ ἐπέρχονται μετὰ τὴν βρώσιν ἐγγέλυος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΕΝ Τῇ ΑΚΡΟΠΟΛΕΙ ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΡΘΕΝΙΩΝΟΣ

Τὸ ἐντελέστερον καθ' ὅλα κτίριον τοῦ κόσμου ἦτον ὁ Παρθενών, τοῦ ὀποίου ἡ ἀρχιτεκτονικὴ εἶνε ἀπαράμιλλος. Ἀπειθανάτισεν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα τὰ ὀνόματα Ἰκλίνου καὶ Φειδίου. Τὸ μέγα πλεονέκτημα τοῦ Παρθενώνος εἶνε ἡ ἐντέλεια τῶν καμπύλων γραμμῶν, τὰς ὀποίας πρὸ ἐτῶν ἐμελέτησαν πολλοὶ μαθηματικοὶ καὶ ἀρχιτέκτονες. Ἰδίως πρότινον ἐτῶν ἐνκαυχώθη πρὸς τοῦτο ὁ ἐν Ἀθήναις διευθυντὴς τῆς Ἀγγλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς Πενρώζης, ὅστις ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ὀροφὴ, τὸ ἔδαφος καὶ αἱ βαθμίδες τοῦ Παρθενώνος σχηματίζουσι καμπύλων γραμμῶν, ἣν καὶ ἀρχαιότεροι αὐτοῦ ἀρχαιολόγοι διέγνωσαν, ὅτι εἰν-παράλληλος πρὸς τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ, ἢ μάλλον πρὸς τὸ

σχήμα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Αἱ δὲ στήλαι εἰσι κάθειτοι, πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς διευθυνόμεναι. Εἰσι λοιπὸν ἐγγύτεραι πρὸς τὴν βῆσιν καὶ ἀπώτεραι πρὸς τὴν ἀνω. Τὰς καρπύλας τοῦ Παρθενῶνος μόνον οἱ μαθηματικοὶ καὶ οἱ γυμνασμένοι πρὸς παρατηρήσεις δύνανται ν' ἀντιληφῶσι.

Ἡ ταιαυτὴ εὐφραστάτη ἐργασία τῶν καρπύλων τούτων ἦτο γνωσιῆ ἀρχήθεν καὶ ὁ ἀρχιτέκτων τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Πέτρου τῆς Ρώμης ἠθέλησε νὰ τὴν μιμηθῆ· ἀλλ' οὐδὲν κατόρθωσεν ἀκριβῶς· τ' αὐτὸ ἠθέλησαν πράξαι καὶ οἱ ἀρχιτέκτονες ἄλλων μεγάλων ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ πάντες χυδαίως καὶ ἀτελῶς ἔπραξαν. Ἄλλ' ὁ Παρθενῶν ἐντὸς τούτου ἔχει καὶ ἄλλα πλεονεκτήματα ἐπιστημονικὰ ὑπὸ ἐπικτὴν ἐποψίν ὡς πρὸς τὸ πάχος τῶν στυλῶν καὶ τὸ βάθος τῶν βαθεώσεων.

Ἄλλ' ὑπερ δὲ ἐκπλήττει τὸν θεατὴν εἶνε ἡ ἰδέα περὶ τοῦ πῶς οἱ τότε ἀνύφου καὶ ἐρμητικῶς ἐτοποθέτου τοὺς τοσοῦτον μεγάλους ὄγκους· ἦνε γνωστὸν ὅτι οἱ ὀδοντωτοὶ τροχοὶ δὲν ἦσαν τότε γνωστοί, ἐχρῶντο ἕως τὸν συνδυασμὸν τῶν τροχαλῶν, καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἵππων, τῶν ἡμίονων, βοῶν κλπ., ἐτι μᾶλλον ὡς πρὸς τοῦτο ἐκπλήττεται τις ὅταν θεωρήσῃ τοὺς μεγάλους δοκοὺς καὶ τὰς στήλας τῆς Ἀρκαδικῆς Πύλης τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ Ἰθάμης, καὶ τοὺς σπονδήλους τοῦ Ναοῦ τῆς ἐν Τυγέα Ἀλφειᾶς Ἀθηνᾶς, ὧν ἕκαστος ἦτο πλέον τοῦ διπλασίου μάρκους τῶν τοῦ Παρθενῶνος καὶ τῶν τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς.

Πῶς ἀνηρτῶντο οἱ παρμέγιστοι οὗτοι ἄγκαι εἰς τοσαῦτα μεγάλα ὄψη; οἱ ἀνδριάντες, αἱ μετώπαι, οἱ ζωφόροι, οἱ θηκοὶ, τὰ κιονόκρανα, οἱ σπονδυλοὶ, τὰ ἐπιστήλια, καὶ πῶς ταῦτα τόσον ἀκριβῶς ἐφηρμόζοντο; Περὶ τούτου οὐδὲν εἶνε γνωστὸν. Οἱ τότε ἐγνωρίζον τὴν δύναμιν τῶν ἐλατηρίων, δι' ὧν ἐγίγνοντο μηχαναὶ ἐκσφενδονίζουσαι μεγάλους ὄγκους πετρῶν ἐν ταῖς πολιορξίαις. Ὁ Ἀρχιμῆδης κατασκεύασε μηχανὰς ἐν τῷ μεγάλῳ πλοίῳ, ἢ Συρακυσία κληθεῖσα, δι' ὧν ἐκσφενδονίζοντο μέγιστοι μύδροι λίθων ψυχρῶν καὶ πεπυρακτωμένων, ἔτι μείζονας ὄγκους εὗρηκε τις ἐν Ὀθβαίς τῆς Αἰγύπτου καὶ εἰς πολλὰς ἐρήμους πόλεις τῆς Παλαιστίνης.

Ἦνεκεν τῆς εὐφραστάτης κατασκευῆς τῶν ἀρχαίων κτηρίων ὑπερῆεν ἡ ἀντοχὴ τούτων εἰς τοὺς σφοδρῶτατους σεισμοὺς· σπονδυλοὶ καὶ ἀνδριάντες ἀλλὰ δὲν ἔπεσαν. Μαρτυροῦσι ταῦτα οἱ σπονδυλοὶ τοῦ Θησαυροῦ, τῆς Σουνίου Ἀθηνᾶς κλπ. τοῦτο σφαιλεται εἰς τὴν ρυθμὸν καὶ τὴν τελειότητα τῆς τέχνης. Ἡ μεγάλη λειότης τῶν ἐπιφανείων, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ κέντρῳ θέσις σφίνας ἐκ ξύλου κέδρου, καὶ ἡ κατὰ φύσιν διάθεσις τῆς καθέτου τῶν στή-

λῶν πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς ἀνθίστανται· κατὰ τῆς σεισμικῆς καταστροφῆς.

Ἐν φυσικῇ πεπειράται ὅτι αἱ ἀγαν λαίαι ἐπεφάνηαι συγκολλῶνται σφόδρα καὶ ἀναπόσπατοι καθίστανται.

Ὁ Παρθενῶν δὲν κατεστράφη ὑπὸ τῶν χριστιανῶν· διότι, εἰς ἅγιος Ἀρχιερεὺς τῶν Ἀθηνῶν ἔσχε τὴν ἐπαινετὴν πρωτοβουλίαν καὶ πρόνοιαν, ἵνα ἐγκαινιάσῃ τούτον εἰς ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας, τὴν ὁποίαν κατόπιν οἱ χριστιανοὶ ἐκαλλώπισαν διὰ ζωγραφιῶν ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων, ὧν ἕνη ἐτι σώζονται ἐπὶ τῶν ἐρειπίων οὔτε ὑπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν βερβάρων Βανδάλων, Ὄνων, Γόθων, Σλάβων, κλπ. κατεστράφη ὁμοίως ὑπὸ τῶν τῆς Δύσεως τότε πεπολιτισμένων Βενετῶν, ἵνα καταστραφῆ πᾶν τέλειον διαιωίζον τὴν ἐλληνικὴν φυλὴν· διότι ἡ τὸν κόσμον διασφρατίσασα αὕτη φυλὴ ἔσχε τὴν τύχην ἀνέκαθεν νὰ καταδιώκηται μέχρι παντελοῦς ἐξαφανήσεως παρὰ πάσης τῆς Δύσεως καὶ ἄλλης φυλῆς, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμαίων καὶ μέχρι τοῦδε. Ἄλλ' ἡ θεὰ Πρόνοια, ἡ βραβεύουσα τὴν ἀγαθοποιῶν δὲν ἐγκαταλείπει τὴν προστασίαν αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς.

Εἰς στρατηγὸς τῶν Βενετῶν τῶν τότε ἐπικρατούτων ἐν τῇ Δύσει καλούμενος Μωροζίνης καταγόμενος, ὡς φαίνεται, ἐξ Ἑλληνῶν, Μαιραγίνιδων καλουμένων, ἐκβενετισθεὶς καὶ οὗτος, μισῶν τὸν τῆς καταγωγῆς του Ἑλληνισμὸν ἐπόθει τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἐλλήνικης φυλῆς καὶ παντὸς ἔργου διαιωίζοντος ταύτην. Διότι οἱ ἀνησιπάτριδες γίνονται φανατικώτεροι καὶ αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν. Ὁ Μωροζίνης οὗτος, φαίνεται, δὲν ἠτοῦμοιρος παιδείας· ἀφ' οὗ ἀπεδείλωξε τοὺς Τούρκους ἐκ τῆς Πελοποννήτου, ἐξεστράτευσεν καὶ κατὰ τῶν ἐν Ἀθῆναις τούρκων. Ἐν πρώτοις ἐκυρίευσεν τὸν Πειραιᾶ καὶ ἐκαῖθεν ἱεπορεύθη εἰς τὰς Ἀθῆνας φέρον μέγαν στρατὸν ἐκ μιγάδων εὐρωπαϊῶν καὶ βενετῶν τὴν 12 Ἰουνίου 1687. Τὴν ἐπιούσαν ἐξεστράτευσεν κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, ἔχων στρατὸν 8,000 πεζῶν καὶ 900 ἵππων, καὶ ἐν πρώτοις ἤρξατο πολεμῶν τὴν Ἀκρόπολιν· διότι οἱ ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν κάτοικοι ὑπετάγησαν ἀμαχητί· ἱστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῶν λόφων τῆς Πνυκῆς, τοποθετήσας τὰ πυροβόλα καὶ τοὺς ἔλμους ἀπέναντι τῶν Προπυλαίων τοῦ γηραιοῦ Παρθενῶνος. Ἐντεῦθεν ἤρξατο πυροβολῶν τοὺς ἐν τῇ Ἀκροπόλει Τούρκους, οἵτινες γενναίως ἀνθίσταντο. Ἐξέσπευεν ἐπὶ 5 ἡμέρας φοβερὸν πῦρ ἀνευ ἀποτελέσματος, ἐξ οὗ πιθανὸν ἐκρημνίσθη μέρος τῶν Προπυλαίων, μέχρις οὗ προδότης τις εἶπε τῷ Μωροζίνῃ ὅτι ἐν τῷ Παρθενῶνι ὑπάρχει ἡ τῶν τούρκων πυριτιδαποθήκη καὶ πλῆθος γυναικωπαίδων, καὶ ὅτι ὑπάρχει ἐν τῇ στέγῃ

Σελ.	Σελ.
	Κ.
'Ενιαυτός 67	Καθάρισμα ἀργυρών σκ. 26
'Ενδύματα κατάλληλα 129	» μαριμάρων 26
'Εξανθήματα 25	» ενδυμάτων 26
'Επιτροπή ενδυμάτων 100	» επίπλων 26
'Επιστ. και ποίημα ὑπὲρ Πύργα 171	Καθαριότης 141
'Επιστολή Ἰπποκράτους 175	Καθαρτικὸν ἥπιον 152
'Επιστολή Δημοκρίτου 175	Κάλιζαι 147
'Επιτροπή ὠρῶν ἔτους 49.33	Κανθαρίδες 167
'Επιτροπή ἀτμοσφαιρας 18.49	Κάπινες 29
'Επιτροπή τοῦ φύχου 1	Κάρυον Ἰνδικόν 70
'Επιτροπή ἡμερονοκτίου 65	Καστόριον 167
Εὐτυχία 8	Καταράκτης 19
Εὐνοουχισμὸς ὀρνίθων 29	Καταροῆς προφύλαξις 185
'Εχθρας αἷτια 134	Καταροῆς πλωτοὶ Κινίζων 48
Ζ.	Κηλίδων ἐξάλειψις 5
Ζήδωρον 121	Κλίνη ὑγιεινῶς 145
Ζωγραφικὴ παρ' Ἀρχ. 110	Κόνικλοι 126
Ζώνη 147	Κούμπεπε 53
Η.	Κρόμμυα ἀλμᾶς 72
'Ηλικίας διατρίσεις 161	Κρυψίνοις 9
Θ.	Λ.
Θαλάσσης φασφορισμὸς 141	Λαγωαὶ 126
Ι.	Ληστής 10
'Ιατρός 136	Λίθος φιλοσοφικὸς 54
'Ικτερος 71	Λιθίνη 152
'Ιούδας ὁ προδότης 61	Λουτρά 81
'Ισχρότης 131	Λυσσῶν κύων. συμπτώμ. 52
	Μ.
	Μεγαλόδωρος 174
	Μέτρα ἀρχαία 39
	Μεταφύτευαι δένδρον 105

Μέταξα θαλασσία 127	Προστασία ζώων 31
Μῆνες Ἀττικοὶ 106	Ρ
Μνήμης τοικ. ἀνακαρδ. 90	Ρητὰ 92, 110, 122, 123, 135, 138
Μόσχος 36	Ρητὸν δυσπιστίας 7
Μυταὶ ἱατρικῶν 134	Ρητὸν νεότητος 7
Μυρτίδανον 53	Σ
Ν.	Σεισμὸς 79
Νεκροὶ ζῶντες 48	Σπερματορροία 180
Νέρονος τέλος βίου 4	Σαλικυλλικὴ σόδα 182
Νόσων θεραπεία 115	Σπασμοὶ 150
Νουβειεὶν πότε ; 124	Σπερματορροία 165
Ξ.	Σταγωνόμετρον 152
Ξυλάνορξ 25	Στέαρ 72
Ο.	Στείρωσις 51, 118, 18, 3, 35, 68, 87, 102
'Οζαίνα 405	Στήθους καταπότια 54
Οἰδημάτων θεραπεία 168	Συκοφάντης
Οἰκία ὑγιεινῶς 146	Συμβουλὴ νέοις 174
Οἰκοδόμησις 145	Συμβάντα ἐν ἐνὶ λεπτῶ 139
Οἰκονόμος 174	Συκῆς χυμὸς 22, 29
'Ονειρώξις 164	Σωκράτης 140
'Οπωροφόρα δένδρα 170	Τ
Ὄθριον 134	Τέκνον νεότητος 148
'Ὀρνίθων πάχυνσις 90	Τοικὸν 71
Π.	Τόποι διάφοροι 66
Πανεπιστημίου ἔδρουσις 73	Τριχόρροια 38, 54
Παραγγέλματα 27	Τσάκωνας ἱατρός 150
Παρθενῶνος καταστροφή 185	Υ
Πέρδικες 126	'Υγρασία
Πλευρίτης 149	'Υδατα φλεγόμενα 126
Ποίημα περὶ Πύργα 78	'Υδάτων ιδιότητες 177
Ποτάμοι 125	'Υδνα 153
Πολιτεία 142	'Υποκάμισον 100
Προσευχὴ 113	

Φ.	
Φαγητόν μουσακάς	39
Φειδωλός	174
Φιλαυτία	122
Φιλοπονία	122
Φιλύρα (τρίλιον)	4
Φρέατα εϋφλεκτα	141
Φυλλοξήρα	156
Φυτόν αιμοφόρον	137
Φυτῶν νόσων θεραπ.	96
Φῶς	136

X

Χειμῶνες δριμύτατοι	1
Χολέρα	12
Χρησταθηθείας νόσος	63. 92
	112
Χρονολογία ἐφευρέσεων	157
Χυμός σικκῆς	22

Ψ

Ψόχου; ἐπιτροή	1
----------------	---